

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

від 21 вересня 2023р.

Львів

№ 63/66 -р/к

Справа №63/9-03-10-2023

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Виконавчий комітет Здолбунівської міської ради (*інформація з обмеженим доступом*) прийняв рішення від 23.07.2008 №264 «Про затвердження Правил приймання стічних вод підприємств у міську каналізаційну мережу м. Здолбунів» (надалі – Місцеві правила стічних вод). В Місцевих правилах приймання стічних вод підприємств у систему каналізації м. Здолбунів наявні вимоги, які не передбачені чинним законодавством України, обмежують самостійність підприємств здійснювати діяльність на ринку вивезення рідких побутових відходів асенізаційним транспортом та призвели до обмеження конкуренції на цьому ринку.

За результатами розгляду справи №63/9-03-10-2023 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, дії виконавчого комітету Здолбунівської міської ради, які полягають у наявності встановленого в Місцевих правилах стічних вод для підприємств або осіб, які здійснюють вивезення рідких побутових відходів, зобов'язання одержувати Дозвіл на скидання на зливальні станції строком на один рік, що суперечить чинному законодавству України, визнано порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 3 статті 50, абзацом дев'ятим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування.

Адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення, розглянувши матеріали справи №63/9-03-10-2023 про порушення виконавчим комітетом Здолбунівської міської ради законодавства про захист економічної конкуренції та подання з попередніми висновками відділу досліджень і розслідувань в Рівненській області Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 05.09.2023р. № 63-03/130п,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі – Відділення) від 26.01.2023 №63/10-рп/к розпочато розгляд справи №63/9-03-10-2023, у зв'язку з наявністю в діях виконавчого комітету Здолбунівської міської ради, які полягають у встановленні в Місцевих правилах стічних вод для Перевізників рідких побутових відходів вимог щодо отримання Дозволу на скидання на зливальні станції терміном на один рік, ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, яке передбачене пунктом 3 статті 50, абзацом дев'ятим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування.

- (2) Листом від 27.01.2023 № 63-02/146 повідомлено виконавчий комітет Здолбунівської міської ради про початок розгляду справи №63/9-03-10-2023 за виявленими ознаками порушення законодавства про захист економічної конкуренції та направлено копію розпорядження від 26.01.2023 № 63/10-рп/к.
- (3) На вимогу Відділення від 09.05.2023 №63-02/1106 про надання інформації Здолбунівська міська рада надала відповідь листом від 22.05.2023 №1219/03-20/23 (вх. від 31.05.2023 №63-01/1078).
- (4) Листом від 06.09.2023 № 63-02/1963 Відділення надіслало виконавчому комітетові Здолбунівської міської ради посвідчену копію подання про попередні висновки від 05.09.2023р. № 63-03/130п у справі №63/9-03-10-2023.

2. ВІДПОВІДАЧ

- (5) Відповідачем у справі є виконавчий комітет Здолбунівської міської ради (надалі – Виконавчий комітет), (*інформація з обмеженим доступом*), який відповідно до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, є юридичною особою з організаційно-правовою формою – орган місцевого самоврядування, ідентифікаційний код юридичної особи 05391130.
- (6) Відповідно до статті 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст.
- (7) Частиною першою статті 5 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначено, що система місцевого самоврядування включає виконавчі органи сільської, селищної, міської ради.
- (8) Згідно з частиною першою статті 11 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виконавчими органами сільських, селищних, міських районних у містах (у разі їх створення) рад є їх виконавчі комітети, відділи, управління та інші створювані радами виконавчі органи. Виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах рад є підконтрольними і підзвітними відповідним радам, а з питань здійснення делегованих їм повноважень органів виконавчої влади – також підконтрольними відповідним органам виконавчої влади.
- (9) Основним видом діяльності Виконавчого комітету є (*інформація з обмеженим доступом*).
- (10) У розумінні статті 1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виконавчий комітет Здолбунівської міської ради є органом місцевого самоврядування.

3. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (11) Частиною другою статті 19 Конституції України передбачено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

- (12) Згідно з частиною третьою статті 24 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» органи місцевого самоврядування та їх посадові особи діють лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією та законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, прийнятими в межах їх компетенції.
- (13) Статтею 4 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначено, що одним із основних принципів місцевого самоврядування є законність. Отже, реалізація повноважень Виконавчого комітету має здійснюватися з дотриманням вимог законодавства України, в тому числі Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (14) Відповідно до частини четвертої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції», державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень здійснюється органами Антимонопольного комітету України.
- (15) Відповідно до абзацу п'ятого статті 13 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення», до повноважень органів місцевого самоврядування у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення належить, зокрема, затвердження місцевих правил приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення відповідних населених пунктів.
- (16) Положеннями статті 13¹ Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» визначено наступне:
- Місцеві правила розробляються на підставі та з урахуванням вимог правил приймання стічних вод та порядку визначення розміру плати, що справляється за понаднормативні скиди стічних вод до систем централізованого водовідведення, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства і затверджуються відповідними органами місцевого самоврядування.
 - Місцеві правила включають: основні вимоги щодо приймання стічних вод населеного пункту підприємствами централізованого водовідведення; популяційний еквівалент населеного пункту; основні вимоги щодо скидання стічних вод до систем централізованого водовідведення суб'єктами господарювання; вимоги щодо якості і режиму скидання стічних вод; визначення механізму контролю за скиданням стічних вод, та інші вимоги, передбачені законом.
 - Місцеві правила не можуть передбачати обов'язок фізичних та юридичних осіб щодо отримання будь-яких дозволів, погоджень або інших документів дозвільного характеру, а також надавати повноваження органам державної влади, органам місцевого самоврядування, їх посадовим особам, підприємствам, установам, організаціям, утвореним такими органами, щодо видачі дозвільних документів.
- (17) Правила приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення, затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 01.12.2017 № 316, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 15.01.2018 р. за № 56/31508 (надалі – Правила приймання стічних вод № 316) поширюються на суб'єктів господарювання, що провадять господарську діяльність з централізованого водовідведення (відведення та/або очищення стічних вод) (надалі-виконавці), на юридичних осіб незалежно від форм власності та відомчої належності, фізичних осіб – підприємців, фізичних осіб, які провадять незалежну

професійну діяльність і взяті на облік, як самозайняті особи у контролюючих органах згідно з Податковим кодексом України, які використовують воду (у тому числі питну) для виробництва товарів та надання послуг та скидають стічні води до систем централізованого водовідведення або безпосередньо у очисні споруди системи централізованого водовідведення виконавця.

- (18) Відповідно до пункту 8 розділу I Правил приймання стічних вод № 316, приймання до системи централізованого водовідведення стічних вод, які вивозяться асенізаційним транспортом від споживачів, здійснюється тільки через зливальні станції (пункти) виконавців, у разі їх відсутності місця скиду стічних вод визначаються місцевими правилами приймання або у договорі. Умови приймання та сплати за очищення таких стічних вод визначається місцевими правилами приймання.
- (19) Відповідно до статті 1 Закону України «Про дозвільну систему в сфері господарської діяльності», документ дозвільного характеру - дозвіл, висновок, рішення, погодження, свідоцтво, інший документ в електронному вигляді (запис про наявність дозволу, висновку, рішення, погодження, свідоцтва, іншого документа в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань), який дозвільний орган зобов'язаний видати суб'єкту господарювання у разі надання йому права на провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності та/або без наявності якого суб'єкт господарювання не може проваджувати певні дії щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності.
- (20) Статтею 4 Закону України «Про дозвільну систему в сфері господарської діяльності» передбачено, що виключно законами, які регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру, встановлюються: необхідність одержання документів дозвільного характеру та їх види; дозвільний орган, уповноважений видавати документ дозвільного характеру.
- (21) Таким чином, підсумовуючи наведене, Виконавчий комітет затверджує місцеві правила приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення відповідно до вимог правил приймання стічних вод, затверджених центральним органом виконавчої влади та які не можуть передбачати обов'язок фізичних чи юридичних осіб щодо отримання бідь-яких дозволів.

4. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

- (22) В ході здійснення контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, встановлено, що рішенням виконавчого комітету Здолбунівської міської ради від 23.07.2008 № 264 затверджено Правила приймання стічних вод підприємств у міську каналізаційну мережу м. Здолбунів. Систему каналізації м. Здолбунів обслуговує КП «Здолбунівводоканал».
- (23) Згідно з пунктом 1.4 Місцевих правил приймання стічних вод, взаємовідносини між КП «Здолбунівводоканал» і абонентами регламентує «Договір на скидання стічних вод у міську каналізаційну мережу м. Здолбунів».
- (24) Відповідно до пункту 1.6 Місцевих правил стічних вод, ці правила поширюються на КП «Здолбунівводоканал» та на всі підприємства, установи, організації, незалежно від форм власності й відомчої належності, які скидають стічні води в систему каналізації (надалі – Підприємства).

- (25) Згідно з Місцевими правилами стічних вод, приймання в каналізацію стічних вод, які вивозяться асенізаційним транспортом від Підприємств і приватного сектора, здійснюється тільки через зливні станції. Підприємства або приватні власники сплачують КП «Здолбунівводоканал» за їх транспортування та очистку згідно з договором.
- (26) Відповідно до розділу 4 Місцевих правил стічних вод встановлено порядок приймання рідких побутових відходів на зливальні станції, а саме (мовою оригіналу):
- «4.5. Перевезення рідких відходів до місця їхнього скидання (зливальні станції) у міську каналізаційну мережу здійснюється спеціалізованим підприємством, що надалі йменується – Перевізник».
 - «4.6. Перевізник зобов'язаний одержувати у Водоканалі Дозвіл на цей вид діяльності, за умови оплати витрат Водоканалу на транспортування та очищення рідких відходів. Дозвіл видається терміном на один рік. Перевізник зобов'язаний надати Водоканалу перелік Підприємств, які користуються його послугами, і дані про якісний склад й обсяг їхніх стоків».
- (27) Наведене свідчить, що Виконавчим комітетом у Місцевих правилах стічних вод для суб'єктів господарювання - Перевізників, які транспортують рідкі побутові відходи асенізаційним транспортом передбачено вимоги щодо отримання Дозволу на скидання на зливальні станції терміном на один рік.
- (28) Згідно з частинами першою та другою статті 1 Закону України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності» затверджено Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності згідно з додатком. Термін «документ дозвільного характеру» вживається у значенні, наведеному у Законі України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності».
- (29) Частиною третьою статті 1 Закону України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності» передбачено, що забороняється вимагати від суб'єктів господарювання отримання документів дозвільного характеру, які не внесені до Переліку, затвердженого цим Законом.
- (30) У Переліку документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності, затвердженого Законом України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності», такий документ, як «Дозвіл на скидання на зливальні станції» відсутній.
- (31) Статтею 144 Конституції України передбачено, що органи місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законом, приймають рішення, які є обов'язковими до виконання на відповідній території.
- (32) Один із принципів, на основі яких здійснюється місцеве самоврядування в Україні відповідно до статті 4 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», є законність.
- (33) Згідно з частиною четвертою статті 23 Господарського Кодексу України, незаконне втручання органів та посадових осіб місцевого самоврядування у господарську діяльність суб'єктів господарювання забороняється. Не допускається видання правових актів органів місцевого самоврядування, якими встановлюються не передбачені законом

обмеження щодо обігу окремих видів товарів (послуг) на території відповідних адміністративно-територіальних одиниць.

- (34) Місцеві правила стічних вод не можуть передбачати обов'язок фізичних чи юридичних осіб щодо отримання будь-яких дозволів, погоджень або інших документів дозвільного характеру, а також надавати повноваження підприємствам, установам, організаціям, утвореним органами місцевого самоврядування щодо видачі дозвільних документів.
- (35) Отже, наявність у Місцевих правилах стічних вод для Перевізників, які вивозять (транспортиують) рідкі побутові відходи асенізаційним транспортом, вимог щодо отримання Дозволу на скидання на зливальні станції терміном на один рік не передбачено чинним законодавством України, а саме: Законами України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення», «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності» та Правилами приймання стічних вод № 316.
- (36) Наявність, встановлених виконавчим комітетом Здолбунівської міської ради у Місцевих правилах стічних вод вимог, які не передбаченні чинним законодавством України, обмежують самостійність підприємств здійснювати діяльність на ринку вивезення рідких побутових відходів асенізаційним транспортом. Заяви від суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність на ринку вивезення рідких побутових відходів асенізаційним транспортом, щодо отримання відповідних дозволів, до Відділення не надходили.
- (37) Виконавчий комітет листом від 22.05.2023 №1219/03-20/23 (вх. від 31.05.2023 №63-01/1078) повідомив Відділення, що рішення виконавчого комітету Здолбунівської міської ради від 23.07.2008 № 264 «Про затвердження Правил приймання стічних вод підприємств у міську каналізаційну мережу м. Здолбунів» станом на 10.05.2023 року є чинним.

КП «Здолбунівводоканал» не видавало суб'єктам господарювання, які здійснюють транспортування рідких побутових відходів до системи централізованого водовідведення асенізаційним транспортом, Дозволи на скидання на зливальні станції.

5. ВИСНОВОК У СПРАВІ ТА КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА

- (38) Стаття 42 Конституції України передбачає, що держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускається зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція.
- (39) Відповідно до статті 1 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» Антимонопольний комітет України є державним органом із спеціальним статусом, метою діяльності якого є забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності та у сфері публічних закупівель.
- (40) Відповідно до частини другої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (41) Згідно з частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого

самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

- (42) Відповідно до абзацу дев'ятого частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, зокрема визнається дія, якою встановлюються не передбачені законами України заборони та обмеження самостійності підприємств, у тому числі щодо придбання чи реалізації товарів, ціноутворення, формування програм діяльності та розвитку, розпорядження прибутком.
- (43) Відповідно до частини третьої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», вчинення антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (44) Визначення поняття економічна конкуренція передбачене статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме економічна конкуренція (конкуренція) – змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку.
- (45) Отже, матеріалами справи доведено, що дії виконавчого комітету Здолбунівської міської ради, які полягають у наявності встановленого у Місцевих правилах стічних вод для підприємств або осіб, які здійснюють вивезення рідких побутових відходів, зобов'язання одержувати Дозвіл на скидання на зливальні станції терміном на один рік, що суперечить чинному законодавству України, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 3 статті 50, абзацом дев'ятим частини другої статті 15 Закону України «Про Захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування.
- (46) Виконавчий комітет Здолбунівської міської ради не надав до Відділення заперечень чи спростувань на подання з попередніми висновками у справі надісланим листом від 06.09.2023 № 63-02/1963.

Враховуючи наведене, на підставі статей 7, 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», пунктів 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року №32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за №291/5482 (зі змінами і доповненнями), пункту 23 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правил розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 №5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за №90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 №169-р (зі змінами), адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА

1. Визнати дії виконавчого комітету Здолбунівської міської ради (*інформація з обмеженим доступом*), які полягають у наявності встановленого в Правилах приймання стічних вод підприємств у систему каналізації м. Здолбунів, затверджених рішенням виконавчого комітету Здолбунівської міської ради від 23.07.2008 №264 для підприємств або осіб, які здійснюють вивезення рідких побутових відходів, зобов'язання одержувати Дозвіл на скидання на зливальні станції строком на один рік, що суперечить чинному законодавству України, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 3 статті 50, абзацом дев'ятим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування.
2. Зобов'язати виконавчий комітет Здолбунівської міської ради припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зазначене в пункті 1 резолютивної частини цього рішення у двомісячний термін, про що повідомити Західне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України, з наданням підтверджуючих документів.

Згідно з частиною першою статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Голова колегії,
голова Відділення

Андрій КАШНІКОВИЧ